

De FNV- invalshoeken in de zorg

Lasten naar draagkracht, zorg naar behoefte

De sociale ziektekostenverzekering is een vorm van sociale zekerheid, net als de werknemersverzekeringen of de AOW. We betalen premie en krijgen daar indien nodig zorg voor terug. De FNV richt zich tegenwoordig vooral op de lastenverdeling in de zorg en op de inrichting van de sociale ziektekostenverzekeringen volgens de aloude en nog altijd actuele slogan: lasten naar draagkracht, zorg naar behoefte. Dat is alleen te realiseren in collectieve sociale ziektekostenverzekeringen.

Nodeloze uitgaven vermijden

Zorg moet ook worden betaald. In 2010 ging in de zorg in Nederland ongeveer 70 miljard euro om. Dat is ruim 5500 euro per volwassen inwoner van Nederland. Daarmee is de zorg een macro-economische factor van belang. De zorguitgaven concurreren met andere noodzakelijke voorzieningen en slokken een flink deel van het bruto huishoudinkomen op.

De verwachting is dat de zorguitgaven in de toekomst sneller zullen groeien dan onze welvaart. Voor zover dat nodig is door vergrijzing of voor verbetering van de zorg, moeten we bereid zijn dat te betalen. Maar dat lukt ons alleen als we nodeloze uitgaven vermijden. Ook de FNV is van mening dat zorg doelmatig moet zijn. Ook de FNV vraagt zich dus af hoe dat te bereiken. Dan zitten we al gauw in het debat over overheidssturing of marktwerking, samenwerking of concurrentie.

Zorginkoop: hoever mag marktwerking gaan?

Het vergroten van de verantwoordelijkheid van het veld voor de zogenaamde zorginkoop gaat moeizaam. Het betekent dat de overheidsregulering van bijvoorbeeld de prijzen in de zorg en de beschikbare budgetten moet worden afgebouwd en dat verzekeraars en zorgverleners zelf afspraken moeten gaan maken over de prijs en kwaliteit van zorg. Dat is een moeizaam debat met als kernvraag hoeveel bevoegdheden de overheid nu werkelijk gaat afstaan en hoever marktwerking mag gaan.

De verantwoordelijkheid voor de afspraken over de prijs en de kwaliteit van de feitelijke zorg zou meer bij 'het veld' komen te liggen. Daar komt marktwerking om de hoek kijken. Marktwerking zou ervoor moeten zorgen dat burgers, zorgaanbieders en verzekeraars hun deel van de verantwoordelijkheid ook echt gaan nemen.

Belangen van 1,2 miljoen werknemers in de zorg

Er is nog een reden voor de FNV om zich in het marktwerkingsdebat te storten. Er werken 1,2 miljoen mensen in de zorg en die worden niet altijd blij van marktwerking. Die 1,2 miljoen mensen hebben net als alle werknemers recht op een goede beloning, sociale zekerheid en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden.

Er bestaat wat de zorg betreft een taakverdeling tussen de FNV Vakcentrale en de Abvakabo FNV. De Abvakabo FNV is de bond die opkomt voor de belangen van de werknemers in de zorg, maar wel met het bredere belang van een toegankelijke en betaalbare zorg in het achterhoofd. De FNV Vakcentrale richt zich vooral op de belangen van de zorgverzekerden, maar vergeet zeker niet dat goede zorg alleen wordt geleverd door tevreden zorgverleners.

Zorgverzekeringswet

De FNV is per saldo positief over de Zorgverzekeringswet, omdat de solidariteit daadwerkelijk is toegenomen. Mensen met een verhoogd ziekterisico betalen geen hogere

premies meer, zoals vroeger het geval was bij de particuliere verzekeringen. De premie wordt voor de helft direct inkomensafhankelijk gefinancierd en voor de andere helft gebeurt dat indirect, via de omweg van de inkomensafhankelijke zorgtoeslag.

AWBZ

De FNV is van mening dat we bereid moeten zijn de kosten van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) collectief te dragen. Het instrument van de inkomensafhankelijke eigen bijdragen zorgt er al voor dat mensen naar vermogen de eigen zorgkosten betalen. Bijna alle bewoners van een AWBZ-instelling houden alleen zakgeld over. Het is niet goed te zien, hoe die bijdrage nog kan worden opgevoerd.

De uitvoering van de AWBZ moet naar de mening van de FNV worden gestroomlijnd door verantwoordelijkheden en bevoegdheden in één hand te plaatsen. Dat mag de overheid zijn of de zorgverzekeraars.

WMO

De bedoelingen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn mooi. Gemeenten moeten een samenhangend beleid gaan voeren voor de ondersteuning van kwetsbare groepen. Geen versnippering meer, maar een eenduidig beleid zo dicht mogelijk bij de burger. Helaas is de uitvoering minder overtuigend.

Het was de bedoeling dat er verschillen tussen gemeenten zouden ontstaan. Het is niet vreemd dat een plattelandsgemeente het ziekenvervoer anders regelt dan een stedelijke gemeente. Maar de verschillen zijn veel te groot geworden. Dat bleek bijvoorbeeld toen de begeleiding uit de AWBZ naar de WMO werd overgeheveld. Sommige gemeenten hebben de begeleiding prima opgepakt, andere gemeenten hebben het laten zitten.

De FNV wil dat de WMO meer zaken centraal regelt, zodat zinloze verschillen tussen gemeenten verdwijnen. Verder moeten gemeenten meer aandacht besteden aan een sociaal en rechtvaardig beleid. Dat kan de gemeente doen door van mensen met een laag inkomen geen eigen bijdrage te verlangen en door meer inhoudelijke eisen in de aanbestedingsprocedures op te nemen.